

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému

- „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje spoločný postup povoľovania potravinárskych prídavných látok, potravinárskych enzýmov a potravinárskych aromatických látok“
- „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o potravinárskych enzýmoch a ktorým sa menia a dopĺňajú smernica Rady 83/417/EHS, nariadenie Rady (ES) č. 1493/1999, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES a smernica Rady 2001/112/ES“
- „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o arómach a určitých potravinových prísadách s aromatickými vlastnosťami na použitie v potravinách a na potravinách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 1576/89, nariadenie Rady (EHS) č. 1601/91, nariadenie (ES) č. 2232/96 a smernica 2000/13/ES“
- „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o potravinárskych prídavných látkach“

KOM(2006) 423 v konečnom znení – 2006/0143 (COD)

KOM(2006) 425 v konečnom znení – 2006/0144 (COD)

KOM(2006) 427 v konečnom znení – 2006/0147 (COD)

KOM(2006) 428 v konečnom znení – 2006/0145 (COD)

(2007/C 168/06)

Rada sa 11. septembra 2006 podľa článkov 37 a 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko v danej veci.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená prípravou návrhu stanoviska, prijala svoje stanovisko 21. marca 2007. Spravodajcom bol pán PEZZINI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 435. plenárnom zasadnutí 25. a 26. apríla 2007 (schôdza z 25. apríla 2007) 127 hlasmi za, pričom 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor víta balík návrhov na tému potravinárskych prídavných látok, enzýmov a aromatických látok a spoločných postupov schvaľovania, keďže sa tým umožňuje vytvorenie efektívneho a konkurencieschopného vnútorného trhu, v ktorom je zabezpečený vysoký stupeň ochrany života a zdravia ľudí.

1.2 Výbor sa nazdáva, že súbor jasných a harmonizovaných pravidiel platných pre vykonávanie hodnotenia bezpečnosti, spolu s istými a predvídateľnými časovými rozvrhmi a prijateľnými nákladmi, je zárukou tak pre spotrebiteľov, ako aj výrobcov, predovšetkým tých menších.

1.3 Výbor súhlasí s cieľom Komisie zjednodušiť legislatívu zameraným na harmonizáciu sektorov prídavných látok, enzýmov a aromatických látok a podporu súladu medzi nimi prijatím jediného spoločného postupu povoľovania týchto látok.

1.4 Výbor sa nazdáva, že i keď možnosť získať jediné povolenie platné pre celú EÚ môže byť veľkou výhodou pre jednotný trh zo strednodobého, resp. dlhodobého hľadiska, je jednako potrebné upozorniť na vplyv nových predpisov na dovážané produkty.

1.4.1 Európa je v neustálom konkurenčnom boji na svetových trhoch, a to tak z hľadiska vývozu ako aj dovozu, a navrhované predpisy sa často spájajú s väčšou finančnou

a inou záťažou než tie, ktoré obsahuje *Codex alimentarius*, čo môže viesť k narušeniu hospodárskej súťaže na úkor európskych podnikov, predovšetkým tých menších.

1.5 Výbor kladne hodnotí navrhovaný postup, t. j. podrobiť komitologickému postupu zmeny a doplnenia zoznamu Spoločenstva, za predpokladu, že sa zaručí vysoká miera transparentnosti, trvalého dialógu s výrobcami a spotrebiteľmi a rýchle mechanizmy inovácie a vývoja produktov.

1.6 Výbor podporuje posilnenie činnosti Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EÚBP) v oblasti hodnotenia rizík, ktoré by bolo transparentné a založené na vedeckých zisteniach a objektívnych zisteniach na zaručenie bezpečnosti spotrebiteľov.

1.7 Výbor odporúča posilniť tieto postupy a zvýšiť ľudské a finančné zdroje EÚBP s cieľom zabezpečiť vysoko kvalitné transparentné a nezávislé hodnotenia pri súčasnom rešpektovaní ich dôverného charakteru.

1.8 Výbor pokladá za rovnako vhodné posilniť na druhej strane aj monitorovaciu činnosť členských štátov v oblasti spotreby a používania prídavných látok, enzýmov a aromatických látok prostredníctvom účinných metodologických postupov, ktoré by zahŕňali údaje poskytované priemyslom.

1.9 Výbor súhlasí s pravidelnou revíziou „pozitívnych zoznamov“ prídavných látok, enzýmov a aromatických látok pod podmienkou, že bude vychádzať z trvalého a štruktúrovaného dialógu s výrobcami a spotrebiteľmi bez dodatočnej záťaže vo forme nákladov a potreby času.

2. Zdôvodnenie

2.1 Vedecký a technologický pokrok nám umožňuje zvyšovať kvalitu potravinárskych výrobkov, najmä vďaka používaniu malého množstva potravinárskych prídavných látok, potravinárskych enzýmov a potravinárskych aromatických látok. Tento pokrok nám rovnako umožňuje predísť nevhodnému používaniu týchto látok.

2.2 V rámci úsilia, ktoré sa vyvíja v snahe zlepšiť právne predpisy Spoločenstva na základe konceptu „od výrobcu k spotrebiteľovi“, Komisia v bielej knihe o bezpečnosti potravín, ku ktorej mal výbor možnosť vyjadriť svoje stanovisko⁽¹⁾, oznámila svoj zámer aktualizovať a doplniť platné právne predpisy týkajúce sa prídavných látok a aróm, ako aj ustanoviť osobitné ustanovenia o enzýmoch (opatrenia 11 a 13 bielej knihy).

2.3 Výbor sa odjakživa stotožňoval s cieľom zabezpečiť správne fungovanie vnútorného trhu a zároveň zaistiť vysokú úroveň ochrany ľudského života a zdravia, a opakovane zdôrazňoval nevyhnutnosť globálneho a integrovaného prístupu v oblasti bezpečnosti potravín v EÚ.

2.4 EHSV sa nazdáva, že legislatíva musí pokryť celý európsky potravinový reťazec, od výrobcu po spotrebiteľa. Všetky články tohto reťazca musia byť rovnako silné a Komisia musí zaručiť efektívne uplatňovanie legislatívnych predpisov Spoločenstva⁽²⁾.

2.5 Prijatie spoločného postupu povoľovania prídavných látok, enzýmov a aromatických látok je kľúčovým a inovačným prvkom v balíku návrhov predložených Komisiou. Výbor preto súhlasí s cieľom Komisie zjednodušiť legislatívu, zameraným na harmonizáciu týchto sektorov. To umožní predísť znásobovaniu postupov schvaľovania zo strany jednotlivých členských štátov tak, že sa zrušia zdvojené systémy povoľovania, čo značne zníži administratívnu a byrokratickú záťaž.

2.6 Pokiaľ ide o **prídavné látky**, legislatívne predpisy týkajúce sa potravinárskych prídavných látok už boli harmonizované na európskej úrovni. V súčasnosti je podľa týchto právnych predpisov povolených približne 330 potravinárskych prídavných látok a neustále sa predkladajú žiadosti o povolenie ďalších prídavných látok alebo nových použití prídavných látok.

2.6.1 Pri posudzovaní týchto otázok sú potrebné dostatočne podrobné údaje o používaní a vlastnostiach týchto látok, najmä pri rozhodnutiach týkajúcich sa rizikového manažmentu.

2.7 Vďaka tejto harmonizácii, plánovanej pre arómy a enzýmy, sa zjednodušia nové postupy a znížia sa náklady spojené s aktualizáciou dokumentov obsahujúcich technické údaje, ako aj počet zmien pri označovaní.

2.8 Pokiaľ ide o **enzýmy**, hrozí, že súčasná právna neistota spôsobená odlišnosťou právnych predpisov členských štátov povedie k deformácii trhu v oblasti obchodu s potravinárskymi enzýmami a bude predstavovať zvýšenú administratívnu a finančnú záťaž v jednotlivých členských štátoch. Navyše ak by nedošlo k harmonizácii, zachovali by sa odlišné úrovne ochrany spotrebiteľa v dôsledku existujúcich rozdielov medzi členskými štátmi v oblasti vnímania rizika, hodnotenia bezpečnosti a právnej úpravy potravinárskych enzýmov.

2.8.1 Treba zdôrazniť, že hoci na jednej strane hrozí, že neexistencia predpisov harmonizovaných na úrovni EÚ povedie k vytvoreniu prekážok pre priemyselných výrobcov v oblasti voľného pohybu a obchodu, na strane druhej harmonizácia hodnotenia bezpečnosti a povoľovania používania potravinárskych enzýmov môže viesť k vyšším investíciám, hlavne v dôsledku nákladov na vydanie povolenia, ktoré sa odhadujú na 150 až 250 tisíc eur⁽³⁾ na jeden enzým.

2.8.2 Priemysel zaoberajúci sa výrobou potravinárskych enzýmov vyvíja trvalé úsilie na vývoj nových postupov a technológií s cieľom inovovať a zlepšiť potravinársku výrobu, avšak nemôže podceniť potenciálne riziká chemického charakteru, medzi ktoré patrí alergénnosť, toxicita a zvyšková mikrobiologická aktivita. Toto možné riziko si vyžaduje nepretržité hodnotenie bezpečnosti spotrebiteľov, najmä pokiaľ ide o enzýmy pochádzajúce z geneticky modifikovaných organizmov.

2.9 Pokiaľ ide o právne predpisy o **arómach** a určitých potravinových prísadách s aromatickými vlastnosťami na použitie v potravinách a na potravínach, bol by potrebný účinnejší schvaľovací postup na uľahčenie spravovania „pozitívneho zoznamu“ obsahujúceho približne 2 600 aromatických látok, ktoré sa majú používať v potravinách a na potravínach.

2.9.1 Je zrejmé, že harmonizáciou právnych predpisov o arómach sa Európska únia dostane do lepšej pozície pri rokovaniach s tretími krajinami, keď sa pristúpi k zaraďovaniu aróm do systému Potravinového kódexu (*Codex alimentarius*), a to aj preto, že sa predídne znevýhodneniu európskych podnikov, predovšetkým MSP.

2.9.2 Vytvorením jednotného a integrovaného trhu s aromatickými látkami v rámci EÚ si európsky priemysel bude vedieť zachovať svoje vedúce postavenie v oblasti výroby a vývoja aróm.

2.9.3 Na druhej strane nemožno podceniť dodatočnú záťaž, ktorá bude potrebná na prispôbenie sa novým právnym predpisom platným pre označovanie aróm.

2.10 Výbor sa nazdáva, že na zabezpečenie nezávislého, transparentného a vysoko kvalitného hodnotenia bezpečnosti prídavných látok, enzýmov a aromatických látok je potrebné, aby Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín boli dané k dispozícii rozsiahlejšie zdroje a prostriedky a aby sa zaviedli nové postupy.

(1) Pozri stanovisko CES 585/2000 z 26.5.2000, spravodajca: ATAÍDE FERREIRA. (Ú. v. ES C 204, 18.7.2000).

(2) Pozri poznámku pod čiarou 1.

(3) Pozri SEK(2006) 1044, odsek 3.3.

2.11 Prechod od rozhodovacích postupov založených na spolurozhodovaní s Európskym parlamentom ku komitologickému postupu so zaangażovaním schvaľovacích výborov si vyžaduje, aby boli definované jasné a transparentné kritériá hodnotenia bezpečnosti očakávaného prínosu pre spotrebiteľov.

2.12 Ako už výbor zdôraznil vo svojich predchádzajúcich stanoviskách (*), je potrebné stanoviť kritériá hodnotenia, ako napríklad nárast, resp. pokles dôvery spotrebiteľov, zvládanie prípadných krízových situácií v súvislosti s potravinami, užšia spolupráca medzi zúčastnenými zainteresovanými partnermi atď., aby bolo možné hodnotiť pokrok v oblasti bezpečnosti potravín a posúdiť, či nový systém splňa očakávania.

3. Návrh Komisie

3.1 Zámerom balíka návrhov predloženého Komisiou je spresniť a vyjasniť platné právne predpisy týkajúce sa potravinárskych prídavných látok a aróm a ustanoviť nové ustanovenia o enzýmoch, ako aj vytvoriť pre všetky tri sektory spoločné schvaľovacie postupy, založené na vedeckých posudkoch Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EÚBP).

3.2 **Prídavné látky.** Cieľom nových predpisov je zjednodušiť a sprehľadniť systém povoľovania nových potravinárskych prídavných látok, ktorý sa v súčasnosti riadi ustanoveniami smernice 89/107/EHS. Povolenia na začlenenie do nového pozitívneho zoznamu prídavných látok by vychádzali z nového rámca hodnotenia rizík vo veci bezpečnosti potravín určenom EÚBP v súlade s nariadením (ES) č. 178/2002. Navrhuje sa prehodnotenie technických aspektov súčasného systému schvaľovania a zavádzajú sa nové harmonizované ustanovenia Spoločenstva o prídavných látkach používaných v iných prídavných látkach.

3.3 **Enzýmy.** Navrhuje sa nový regulačný rámec pre hodnotenie, povoľovanie a kontrolu enzýmov určených na použitie v potravinách a vypracovanie pozitívneho zoznamu všetkých enzýmov používaných v potravinách z technologických dôvodov na základe priaznivého vedeckého posudku EÚBP. Rovnako sa stanovujú pravidlá označovania potravinárskych enzýmov odlišných od enzýmov, ktoré sa používajú ako technické pomocné látky pri výrobe potravín.

3.4 **Arómy.** Navrhuje sa revízia všeobecných pravidiel stanovených v smernici Rady 88/388/EHS s cieľom prispôsobiť požiadavky technologickému a vedeckému pokroku, schválením nového nariadenia, ktoré by zaviedlo jasnejšie pravidlá v týchto oblastiach:

- maximálne hodnoty pre určité látky v súlade so stanoviskami EÚBP,
- zoznam Spoločenstva obsahujúci arómy a východiskové materiály schválené pre použitie v potravinách a na potravinách,
- prísnejšie podmienky používania aróm a potravinových prísad s aromatickými vlastnosťami,
- jasné a jednotné pravidlá označovania.

(* Pozri stanovisko CES 404/2001 z 28.3.2001, spravodajca: VERHAEGHE. (Ú. v. ES C 155, 29.5.2001).

3.5 **Spoločný postup schvaľovania** Cieľom návrhu je zaviesť jeden spoločný postup schvaľovania potravinárskych prídavných látok, potravinárskych enzýmov a potravinárskych aromatických látok založený na hodnotení bezpečnosti, ktoré vykonáva Európsky úrad pre bezpečnosť potravín, a na zvládaní rizika. Počas schvaľovania by Komisia a členské štáty zasahovali v rámci konania regulačného výboru. V návrhu je Komisia poverená úlohou vypracovať, viesť a aktualizovať rôzne „pozitívne zoznamy“, jeden pre každú kategóriu príslušných látok, na základe vedeckých hodnotení EÚBP. Zahŕnutie látky do jedného z týchto zoznamov znamená, že jej používanie je všeobecne povolené všetkým prevádzkovateľom pôsobiacim na trhu Spoločenstva.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Výbor v zásade súhlasí s návrhmi Komisie pod podmienkou, že bude zachovaná účinnosť a konkurencieschopnosť vnútorného trhu a zaručená vysoká úroveň ochrany zdravia a života ľudí.

4.2 EHSV sa nazdáva, že na rozdiel od smernice, ktorá umožňuje rôzny výklad pri implementácii právnych predpisov, poskytuje navrhovaný nástroj – nariadenie – určitú záruku..

4.3 Podľa názoru Výboru možnosť získať jedno povolenie platné pre celú EÚ môže byť určité veľkou výhodou pre jednotný trh zo strednodobého, resp. dlhodobého hľadiska.

4.3.1 Treba však zohľadniť vplyv nových predpisov na dovážané produkty ako aj skutočnosť, že Európa je veľkým dovozcom v neustálom konkurenčnom boji na svetových trhoch, zatiaľ čo predpisy Spoločenstva predstavujú väčšiu záťaž než tie, ktoré obsahuje Potravinový kódex (*Codex alimentarius*), ktorý by preto mal byť prispôbený, aby sa predišlo znevýhodneniu európskych podnikov.

4.4 Voľba Komisie podrobiť takzvanému komitologickému postupu zmeny a doplnenia zoznamu Spoločenstva môže byť pozitívnym krokom vpred tak pre priemysel, ako aj pre občiansku spoločnosť za predpokladu, že sa pri jeho uplatňovaní zaručí vysoká miera transparentnosti a súčasne umožní držať krok s inováciou a vývojom nových a kvalitnejších produktov, a to aj z hľadiska boja proti alergiami.

4.5 Výbor pokladá za pozitívny aspekt činnosti EÚBP skutočnosť, že hodnotenie rizík je založené na transparentných postupoch vychádzajúcich z vedeckých dôkazov a objektívnych zistení.

4.6 Výbor sa nazdáva, že vzhľadom na nové právomoci EÚBP by sa mali posilniť jeho postupy a zvýšiť ľudské a finančné zdroje s cieľom zabezpečiť vysoko kvalitné transparentné a nezávislé hodnotenia pri súčasnom zachovaní ich dôverného charakteru.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Spoločný postup schvaľovania

5.1.1 Výbor sa nazdáva, že stanovisko EÚBP musí obsahovať vykonávacie opatrenia podľa článku 9 vrátane obsahu, vypracovania a predloženia žiadosti, dohôd o kontrole platnosti žiadostí a charakteru informácií.

5.1.2 Pokiaľ ide o aktualizáciu zoznamu Spoločenstva, systém schvaľovania by mal prebiehať v kratších lehotách, pričom by sa lehota deviatich mesiacov v legislatívnom návrhu Komisie mala skrátiť na tri mesiace, aby sa tak umožnilo uzavretie celkového cyklu posudzovania a schvaľovania do 12 mesiacov.

5.1.3 Rovnako by sa aj pre možnosť predĺženia lehoty na hodnotenie zo strany EÚBP alebo Komisie v osobitných prípadoch, uvedených v článku 10, mala stanoviť maximálna možná lehota, ktorá by bola uvedená v nariadení.

5.1.4 Výbor sa nazdáva, že do spoločného postupu schvaľovania by mala byť zahrnutá aj pravidelná revízia a aktualizácia zoznamov látok, s obmedzenými nákladmi a CO najmenšou záťažou, na základe trvalého a štruktúrovaného dialógu s výrobcami a spotrebiteľmi.

5.1.5 Systém schvaľovania Spoločenstva by v žiadnom prípade nemal byť ospravedlnením pre vytváranie technických prekážok pre obchod, a preto treba vylúčiť nákladné previerky a osvedčenia pri dovoze a vývoze.

5.2 Prídavné látky

5.2.1 Bolo by potrebné väčšmi spresniť kritériá určovania „odôvodnenej technologickej nevyhnutnosti“ ako aj toho, do akej miery je látka „pre spotrebiteľa výhodná a užitočná“, obsiahnuté v článku 5.

5.2.2 Pokiaľ ide o označovanie podľa článku 20, uvedené informácie musia byť dobre zrozumiteľné a zreteľne identifikovateľné pre širokú verejnosť a jednotné v celom Spoločenstve.

5.3 Enzýmy

5.3.1 Výbor kladne hodnotí skutočnosť, že všetky potravinárske enzýmy s technologickou funkciou spadajú do pôsobnosti nariadenia a že sú pred pridaním do pozitívneho zoznamu Spoločenstva podrobené schváleniu.

5.3.2 Podľa názoru výboru by bolo vhodné, aby sa aj v prípade enzýmov, ako bolo uvedené v prípade prídavných látok, medzi kritériá hodnotenia začlenilo aj to, do akej miery je látka „pre spotrebiteľa výhodná a užitočná“.

5.3.3 Pokiaľ ide o označovanie, výbor zdôrazňuje význam zrozumiteľnosti a jednotných požiadaviek na úrovni Spoločenstva, bez zbytočnej zložitosti, tak pre výrobcov ako aj spotrebiteľov.

5.3.4 Výbor sa nazdáva, že by bolo vhodné vyhnúť sa zachovaniu zoznamov vo vertikálnej legislatíve, čím by sa vytvoril dvojité systém schvaľovania tých istých enzýmov. Predchádzajúce smernice a nariadenia by mali byť čo najskôr zmenené a doplnené, aby jednotne odkazovali na nové navrhované právne predpisy.

5.4 Arómy

5.4.1 Podľa názoru výboru by bolo vhodné zosúladiť kritériá hodnotenia s kritériami platnými pre prídavné látky a začleniť medzi ne aj posúdenie toho, do akej miery je látka „pre spotrebiteľa výhodná a užitočná“.

5.4.2 Výbor zdôrazňuje, že sú potrebné zrozumiteľnejšie informácie pre spotrebiteľa o povahe a pôvode aromatických látok používaných v potravinách, ako je uvedené v článku 14.

V Bruseli 25. apríla 2007

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS